

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja:
Evropa investira v podeželje

Pomen uporabe certificiranega semena

Že od nekdaj pri nas velja rek:
"Kakršna setev, takšna žetev."

Setev dobrega semena je najučinkovitejši
in najcenejši ukrep za uspešno pridelovanje
kmetijskih rastlin!

Prednosti uporabe certificiranega semena

- Je sortno pristno in sortno čisto.
- Ima visoko kalivost in ustrezno čistoto.
- Je brez plevelov in ni okuženo z nevarnimi boleznimi in škodljivci, ki se lahko prenašajo s semeni.
- Omogoča izkoriščanje genetskega potenciala sort.
- Je pogoj za uvajanje sodobnih načinov kmetijske pridelave.
- Omogoča namensko pridelavo (npr. paprika ali kumare za vlaganje, trda pšenica za testenine, koruza za zdrob ...).
- Pridelovalcem zagotavlja stabilne in kakovostne pridelke.

Slabosti uporabe lastnega pridelka za setev

- Vprašljiva sortna pristnost in slabša sortna čistost.
- Neznana in nezadostna kalivost in čistota semena (prisotnost plevelov in drugih primesi), neznano zdravstveno stanje (možnost okuženosti z nevarnimi boleznimi), možna prisotnost škodljivcev.
- Ni mogoče določiti količine potrebnega semena na hektar, ker ni znana uporabna vrednost semena (ni podatkov o kalivosti, čistoti, absolutni masi).
- Manjši pridelki v primerjavi s prejšnjim letom (od nekaj odstotkov pri žitih do celo 70 % pri krompirju).
- Slabša kakovost in manjša tržna vrednost pridelkov.
- Manjša varnost krme in živil (na primer prisotnost sneti).

Kako na trgu prepoznamo certificirano seme

Vsako pakiranje (vreča, vrečka, škatla, zaboj ...) certificiranega semena je originalno zaprto in označeno z uradno etiketo. Etiketa mora biti na pakiranju nameščena tako, da je ni mogoče odstraniti in ponovno pritrditi, ne da bi bilo to opazno. Uradno etiketo izda certifikacijski organ. Etiketa mora biti predpisane velikosti in barve, na etiketi morajo biti navedeni predpisani podatki o semenu (vrsta, sorta, kategorija, datum zapiranja ali datum zadnje analize semena, neto masa pakiranja ...) in ime organa, ki je uradno etiketo izdal. Barva etikete je odvisna od kategorije semena.

»Pred-osnovno seme«

je najvišja kategorija semena, ki ga pridelava vzdrževalec sorte v vzdrževalni selekciji in je praviloma namenjeno le za semensko pridelavo (za nadaljnje razmnoževanje).

»Osnovno seme«

je pridelano iz pred-osnovnega semena.

»Certificirano seme«

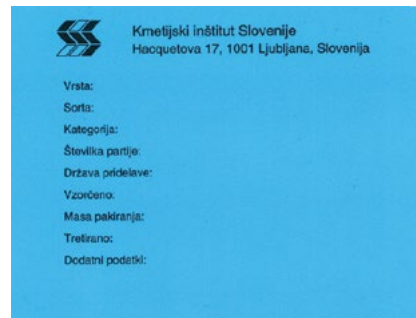
je pridelano iz osnovnega semena in je namenjeno pridelovalcem kmetijskih rastlin.

»Trgovsko seme«

je vrstno pristno seme nekaterih poljščin (npr. ajda, proso, panonska grašica, navadna turška detelja), pri katerih sorte še niso bile vzgojene ali požlahtnjene ali pa je teh sort malo.

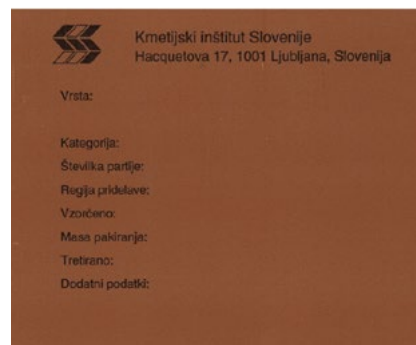
Slika: osnovno seme

Slika: certificirano seme I. generacije

Slika: certificirano seme II. generacije

Slika: trgovsko seme

Kaj je certificirano seme?

Uradno potrjeno ali certificirano seme kmetijskih rastlin je pridelano in dodelano po predpisanih postopkih in pod uradnim nadzorom pooblaščenih certifikacijskih organov. Postopki certificiranja semena temeljijo na strokovno utemeljenih in na mednarodni ravni sprejetih certifikacijskih shemah (OECD) in pravilih laboratorijskega testiranja (ISTA), ki zagotavljajo najvišjo raven sortne pristnosti in čistosti ter zdravstvenega stanja. Tehnično kakovost semena (kalivost, čistota) pa zagotavljata ustrezna dodelava (sušenje, čiščenje, kalibriranje) in skladiščenje. Le certificirano seme daje zdrav, kakovosten in visok pridelek, hkrati pa prispeva k manjšemu obremenjevanju okolja.

Katero seme se certificira?

Certifikacija ali uradna potrditev je obvezna za seme poljščin (žita, krmne rastline, pesa, oljnice in predivnice) ter semenski krompir. Semen poljščin in semenskega krompirja se ne sme tržiti, če ni certificirano. Certificira se lahko tudi seme zelenjadnic.

Z uporabo certificiranega semena spodbujamo tudi semenarstvo in setev slovenskih sort, kar Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podpira tudi v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020 z ukrepoma kmetijsko-okoljska-podnebna plačila in ekološko kmetovanje, saj se lokalne sorte ohranjajo le, če se pridelujejo.

Seme, ki je pridelano oziroma prvič dano na trg v Sloveniji, uradno potrdi:

Kmetijski inštitut Slovenije,
Služba za uradno potrjevanje
Hacquetova ulica 17, SI-1000 Ljubljana

Telefon: (01) 2805 262

Elektronski naslov: certificiranje.semen@kis.si

http://www.kis.si/Sluza_za_uradno_potrjevanje_predstavitev/

Pomen semenarstva

Semenarstvo je kmetijska panoga, ki predstavlja temelj za uspešno in gospodarno tržno pridelavo hrane in krme. Samo z uporabo kakovostnega semena pride do izraza napredek pri vzgoji novih sort rastlin. Da je tako seme na voljo končnemu uporabniku, je potrebna trdna povezanost med žlahtnitelji novih sort, pridelovalci in dodelovalci semena, upravnimi in nadzornimi strokovnimi službami, dobavitelji semena ter njegovimi uporabniki. Tako povezanost je najboljše zagotovilo, da bodo na trgu na voljo zelene sorte, ki imajo zahtevano in s strani uporabnikov pričakovano kakovost. Upoštevanje vsega naštetega odpira nove možnosti tudi za okrepitev slovenskega semenarstva.

Splošna pravila za pridelavo semena, pripravo za trženje in trženje

Da bi kmetijskim pridelovalcem zagotovili zdrav in kakovosten semenski material, so bile s predpisi določene zahteve, pravila in standardi, ki morajo biti izpolnjeni pri pridelavi, pripravi za trg in trženju semenskega materiala. Predpisi, ki v Sloveniji urejajo pridelavo (z namenom trženja), pripravo za trženje ter trženje semenskega materiala kmetijskih rastlin, so Zakon o semenskem materialu kmetijskih rastlin (ZSMKR) in pravilniki, izdani na njegovi podlagi. Omenjeni predpisi veljajo za večino, ne pa za vse kmetijske rastline. Vrste, za katere veljajo predpisi, so določene v pravilnikih. Seznam veljavnih predpisov o semenskem materialu kmetijskih rastlin je objavljen na spletnih straneh Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR): http://www.uvhvvr.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/rastlinski_semenski_material/.

Kontaktne podatke

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
Dunajska 22, SI-1000 Ljubljana

Telefon: (01) 300 13 00

Elektronski naslov: gp.uvhvvr@gov.si

Zahteve za trženje semena, za katerega kategorija ni predpisana

Pri vrstah kmetijskih rastlin, kjer za semenski material kategorija ni predpisana (npr. seme okrasnih rastlin, sadike zelenjadnic), se seme lahko trži, če izpolnjuje predpisane minimalne zahteve glede kakovosti. Semenski material kmetijskih rastlin mora biti dan na trg v homogenih partijah. Pakiran in označen mora biti na predpisan način in tako, da je zagotovljena izvirnost pakiranja.

Posebne zahteve za certificirano seme namenjeno za ekološko kmetovanje

Za ekološko kmetovanje mora certificirano seme izpolnjevati tudi zahteve, ki jih določajo predpisi o ekološki pridelavi. Poleg uradne etikete, ki jo izda organ za certificiranje semena, mora imeti certificirano ekološko seme tudi certifikat, ki ga izda organ, pristojen za certificiranje ekološke pridelave. Pri nakupu semen izbiramo tista, ki so vpisana v podatkovno zbirko ekološkega semena, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala, ki ga vodi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V zbirki se vodijo podatki o tistih vrstah in sortah, za katere je na voljo ekološki semenski material v Republiki Sloveniji. Z dovoljenjem kontrolnega organa je možno uporabiti tudi konvencionalno nerazkuženo seme, vendar le pod pogojem, da ekološkega semena ni na trgu.

Dodatne oznake ekološkega semena:

Obvezna
oznaka EU

Prostovoljna
slovenska oznaka

Kontaktne podatke

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dunajska 22, SI-1000 Ljubljana

Telefon: (01) 478 90 00, (01) 478 90 21

Elektronski naslov: gp.mkgp@gov.si

Spletna stran: www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo

Izdalo in založilo: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ljubljana, 2018

Oblikovanje: Petra Vidonja s. p.

Avtorji fotografij: Kmetijski inštitut Slovenije

Za vsebino zbirke je odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je organ upravljanja za Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. Izdajo zbirke je koordinirala in financirala Mreža za podeželje iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republike Slovenije.